

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj X.

V Ljubljani 29. prosenca 1857.

List 5.

Beseda zastran Kolemonoviga žegna.

(Konec.)

Pa tudi še manjši bukve in mnogo mnogo izpiskov je iz tih bukev „Kolemonoviga žegna“ vzetih, ki se sem ter tje po deželi najdejo, in katerim nekteri ljudje posebno moč prilastujejo. Ni dolgo, ko sim vidil 7 ključavnic, kjer je razun 7 molitev tudi sedmero ključavnic natisnjenih. Mesto pa, kjer so se ključavnice natiscale, in kdo je v njih natis dovolil, se kar ne imenuje.

V „Kolemon žegen“ se te ključavnice na straneh 67—75 znajdejo. Te molitve ravno same na sebi niso spotikljive, vendar če se toliko na-nje zaupa, kakor se pred prvo molitvo ali ključavnico bere, so tako nevarne, de je groza misliti. Preden se pa vvoda tih ključavnic lotim, naj nekaj svojih skusenj razodenem.

Ne manjka duhovnij po deželi, kjer se nekteri kristjani znajdejo, in med temi tudi rado nekaj takih, ki hočejo kaj veljati, ki pa se za velikonočno spoved malo zmenijo; in ni neznano, de so tudi nekteri, ki se štejejo med omikane, in se jim tudi čast skazuje, ki omikanim gre; v nekteri priložnosti se pa s tem pobahajo, de že več let niso bili pri spovedi; in tako oni tudi najdejo marsikteriga kmetiškega posnemovavca. Neki nemarnež svojimu duhovnu, ki ga tu opominja zastran velikonočne spovedi, odgovori, de bi nje-ga nikdar ne bilo treba zato reč opominjati, ako bi on vedil, de je tudi tisti, ki so v duhovni in ki mnogo veljajo, kaj za spoved in spovedne listike marali. Pač bi bilo želeti, de naj bi vsi po deželi brez izjeme svojimu duhovnimu pastirju od velikonočne spovedi listike skazali, de bi se on zastran tega, ker vendar ne sme pohujšljive zanikernosti izgovarjati, v neprijetne zaderge ne zapletal.

Kaj vglajena reč je pri nekterih, ki svojo vest s tem tolažijo, rekoč: „Čimu bom k spovedi hodil, saj vidim mnogo kmeteških ljudi, ki se večkrat spovedujejo, pa so vendar polni nerodnosti“.

Temu ugovoru se da kratek pa skoz in skoz resničen odgovor nasproti postaviti: „K spovedi hoditi sicer še ni gotovo znamenje pobožniga kristjana, spoved pa čez čas zanemarjati je čisto zanesljivo znamuje slabiga kristjana“. Če se mu tudi pozdeva, de je omikan, vendar on nima tiste izobraznosti, od ktere neki učen in slovec pisatelj govori, ki je zares prava omika, ki je k zveličanju potrebna. (Siehe „Bildung“, Seite 15. in Bothen von Jericho von Emanuel Veith).

Rada se pa tudi tistim taka godi, ki ne porajtajo za spoved, de se jim poslednjo uro komaj zakrament svetiga poslednjiga olja posili, ali pa še ne.

Pred nekaj leti sim obiskoval bolnika, ki je dolgo bolehal, pa tudi dva druga duhovna sta v tisti boleznii k njemu hodila. On je očitno pripovedoval, de že deset let ni bil nikjer pri spovedi. Ta bolnik je znal slovensko brati, je tudi molil, in se je rad z vsakterim pogovarjal; kakor

hitro mu je pa kdo kaj v misel vzel, kar je bilo za njegove okolišine naj potrebniji, je on kar urno ušesa zatisnil, rekoč, de ga v tej reči, kjer je brez strahu, kar nič ni treba zalezovati. Tudi smo mu ponujali, če on hoče od drugod kakiga spovednika, ga hočemo naprositi, de k njemu pride, pa tudi to mu ni bilo po volji. Kadar se je pa vidilo, de je njegovo življenje že na tenki nitki, in de je vse prizadevanje bob v steno metati, se mu je tudi reklo, de se ne bo smelo njegovo truplo, če hoče nalaš brez svetih zakramentov umreti, v blagoslovljeno perst pokopati. Kakšen vtis so pa nanj te besede razodevale? — Oslepljeni siromak reče: „Kdor me noče v perst pokopati, naj me pa v dimnik obesi!“ Morde bi on ne bil tolikanj oterpil in se v svoji napčni modrosti tako vkoreninil, ako bi bil vsako leto zastran spovedniga listika nadleževan? Za take pa, ki iz zanikernosti, ali pa zapeljani s pohujšljivimi besedami in zgledi, velikonočno spoved zanemarjajo, posebno, če so oni priprostiga stanu, je gotovo vvod, ki se pred sedmero ključavnico bere, naj hujša dušna kuga; njegov zapopadik pa je tale:

Kadar človek bolnikovo dušo s 7 ključavnicami zaklene, je nobeden sovražnik ne zamore odpreti. Velik grešnik je bil za smert bolan, obiskuje ga neki pobožen človek, ter molita sedmero ključavnic, in kadar on jame umirati, zapazi neki pušavnik veliko hudičev, ki so šli po njegovo dušo ter so se med seboj pogovarjali, de jim ta nikakor ne odide. Nazaj grede jih pušavnik vpraša: „Kje pa imate dušo tistiga človeka?“ Oni mu jako serdito odgovoré: „Zaklenjena je s sedmero sv. ključavnicami, kjer bi pa ena sama vekomaj zadosti bila“. O grozna laž in sleparija! Za velikiga grešnika, če se hoče zveličati, ni družiga pomočka, kot resnično pokoro delati; tudi ni v svetim pismu nobene molitve, ktero bi sveta cerkev, ki je nezmoljliva v naukih in pripomočkih, ki so za izveličanje potrebni, velikimu grešniku priporočevala, de bi on z njo namestil tri svete zakramente, to je, sveto pokoro, sv. poslednje olje in presveto Rešnje Telo. Zastran velikih grešnikov Jezus z jasnimi besedami dvakrat zaporedama pri sv. Luk. 13. 3. 5. zaterduje: „Jest pa vam rečem: ako se ne spokorite, hoste vsi pogubljeni“. V tih bukvah pa nad velikim grešnikom ni celo nič zapaziti, de bi se bil on kaj pokoril, ali de bi on bil kaj poravnal storjeno škodo ali pohujšanje ali pa kako resnično kesanje svojih pregreh razodeval.

Ta veliki grešnik ni nič družiga storil, kakor 7 kratkih molitev je on zmolil, in on bi bil, kakor se tu v vvodu bere, le z eno samo zveličanje dosegel. To bi bila pač res lahka pot v nebesa! Kdo pa ne spozná, de je to brezvestna sleparija in prestrašna zmota? Je pot, ki se zdi človeku prava, tode nje poslednje pelje v pugubljenje. (Pregov. 14. 12.). Resnica je, de noben pobožen kristjan ne sme molitve zanemarjati; pa je tudi res, de hudobniga kristjana le samo molitev ne poboljša in toliko manj, če on moli iz pregrešnih in vražnih nagibov. kajti on Boga z molitevjo za-

amehuje, ko se na molitev zanaša, tega pa noče dopolniti, kar je Bog postavil za odpušanje grehov. Tistiga molitev je gnusobna, ki odteguje ušesa, de postave (resničniga poduka) ne sliši. Taka gnusobna molitva je bila tudi tistih tolovajev, ki so pred 20 leti, se Kočevskemu mestu približevaje, pred mestam klečali molili in potem v grad šli, kjer so naj popred grajskiga oskerbnika usmrtili, potlej pa vse poropali, kar so mogli doseči.

Za dobro srečo v igri pogledj 77. stran, kjer se svetuje, žebel vzeti iz mertvaške truge, ter ga od zdalej v mizo zabiti, kjer tisti sedi, ki želi v igri srečen biti. V tih bukvah se pogostoma priporoča, de mora tisti v gnadi Božji biti, ki se želi vdeležiti dobrót, ki se tu obetajo. Igra pa zamore le takrat izgovor imeti, kadar kdo igraje ne zamuduje svojih dolžnost in velja le za majhen dobiček. Zamore pa li tisti v gnadi Božji biti, ki po igri kot riba po vodi hlepi in se z vso močjo prizadeva, svojiga tovarša do čistiga odreti? Kam se bo pa sreča obrnila, če vsakteri igravcov, ki so skupaj, žebel od mertvaške truge v mizo zabije? Ako v taki igri le eden kaj dobi, je gotovo eden, ali pa so vsi drugi toliko zgubili, desiravno je vsakteri mertvaški žebel imel na svoji strani. — Torej je prazna vraza, de bi mertvaški žebel mogel srečo privabiti.

Na strani 101 se tole bere: „Jez N. te zarotim in primoram skoz vse kervave kaplje itd., de se ti peklenska pošast (furja) zarzerelus v lepi človeški podobi brez vsega hrupa prikaže.“

To zarotenje se izvršuje v tih bukvah od kraja do konca v nečast malopridniga pisuna in v nesrečo slabih kristjanov, ki na vrazje verjejo. — Evo je hudič v podobi kače skušal, našiga Zveličarja pa v podobi mogočniga posestnika, ki mu je lažnjivo dati obetal celi svet.

Malopridni pisun zaverženiga duha, ki ga zarzerelusa imenuje, v tih bukvah nazočuje pod vsimi tistimi podobami, ki so kristjanam posebno častiljive; n. p. pod podobo papeža, škofa, nune, pasovnikov, jezuitov in drugih mnihov, svetnikov in svetnic in ga v mnogoverstno pisano obleko raznih blagoslovov, molitev in naj svetejših imen kaj marljivo zavija, de bi slabi kristjani njegovih krempljev, s kterimi jih pogubljivo zasačiti namerja, ne mogli lahko spoznati.

Kar ozir tih bukev pišem, pišem le iz tega namena, de bi jih vsakteri, ki jim je morde dosihmal kaj verjel, spoznal, kako so one brez vse vrednosti, lažnjive, zapeljive, pogubljive. Verh tega je pa tudi slovenščina v tih sleparskih bukvah tako pohabljen, de bi morde človeku, ki je čiste slovenšine vajen, spriden želodec se koj scistil, ako bi se mu le nekoliko pepela tih sožganih bukev na jezik potreslo.

„Kolomonove žegne“ le kak nevednež ali potepuh v raznih podobah skrivej okrog prodaja, in on naj rajši v tiste hiše zahaja, kjer ljudje vrazje ljubijo. Brezvesten potepuh bedastiga človeka, ki je vrazam vdan, neusmiljeno za nos okrog vodi, de ga hudo poškodva na duši in na telesu, in mu obilno omotične ljulike namest pšenice speča.

Križnogorski.

Kdor sovražniku dobro stori, kaže veliko serčne pogumnosti.

Sploh dobro storiti je znamenje zlahtniga in junaškiga sereca; ali sovražnikom dobro storiti, ljubiti tiste ki nas sovražijo, — kako hočem to djanje imenovati? Ali je še kaj lepsiga zlahtnejšiga in bolj junaškiga kot ljubezin proti svojimu sovražniku?

Poslušajmo torej tole prigodbo:

Neki oče je imel tri sinove, ter jih s tem pristavkam svoje sreče po svetu iskat pošlje, de hoče, kadar nazaj pridejo, tistimu zmed njih imenitno plačilo dati, kteri se bo po svetu nar bolj junaško obnašal, in nar zlahtniši djanje storil. Sinovje gredo po svetu, in vsaki skerbi, se obljub-

ljeniga plačila vredniga storiti. Ko čez nekoliko časa spet domu k očetu pridejo, pripoveduje očetu vsak svoje obnašanje, zavolj kteriga si misli obljubljeno plačilo pridobiti. — Starejši sin stopi nar pred k očetu in pravi: Poslušajte oče! Na mojim popotvanji se mi primeri, de pridem v neko kmetiško koč. Očeta in mater zagledam na terdi klopi ležati. Troje otrok na pol nazih in od glád sčimžanih vidim okrog očeta in matere sedeti in nju kruha prositi, od mraza klepetati in čez hudo bolezin svojih ljubih staršev jokati. V serce se mi vžalijo, in od usmiljenja ginjen jim dam ves svoj dnar, tudi sam pristopim tem betežnim na pomoč ter jim strežem, dokler ne ozdravijo. Oče to slišati od veselja zavpije, sinu objame in kušne rekoč: Ti si dobro delal, ljubi moj sin! v bukvah življenja je tvoje zlahtno djanje zapisano. Bog ti ga bo enkrat obilno poplačal. Naj pa še tudi una dva tvoja brata povesta, kaj imenitniga in junaškiga sta storila. Jez, pravi drugi sin, pridem na svojem popotvanji do nekiga gorečiga poslopja, strašno je gorelo, hiša je bila že v plemenu. Tam stoječa mati s sklenjenimi rokami vpije, rekoč: Oh, moj otrok! moj edini otrok, moraš tedaj vender le zgoreti, ali te ni v stani nihče več pred strašnim ognjem oteti! Neki plemenitnik stoji na njeni strani, pomoli nakviško svoja z zlati napolnjeno mošnjo, in pravi: Kdor otroka iz ognja reši, jo dobi. Jez skočim na to v ognj in prinesem srečno otroka še zdraviga v naročje žalostne matere. Predin mi pa plemeniti gosp. z dnarjem napolnjeno mošnjo ponudi, zbežim, v znamenje, de tega zlahtniga djanja nisim za dnar, temuč iz keršanske serčne ljubezni storil. Nad to povedko oče ostermi, in komaj zadosti besed najde, to junaško djanje svojiga sina pohvaliti. Zdaj je še tretji ali mlajši sin svojo reč povedal, rekoč: Oče! jez sim pa le malo priložnosti po svetu našel, se vašiga obljubljeniga plačila vredniga storiti, in le majhnost je to, kar sim storil v primeri z mojima bratama. Ko sim eniga dne sam v se zamaknjen tik velike reke šel, zagledam mladiga moža v čolnu na brežiču vode spat, in glej čolnič se odveže, ter plava proti strašnemu slapu ali vodu-padu. Misli sim si, tukej le zamoreš zlahtno djanje storiti, in spločiga človeka smerti rešiti. In če bi se bil le še kake minute pomišljeval bi bil čoln s spločim možam vred v strašn vertinec priplaval in on konec vzel. Ko sim pa spločiga bližej pogledal, ga spoznam, de je ravno tisti malopridni človek, kteri me je zlo sovražil in mi je bil že veliko hudiga storil. Kaj hočem svojiga sovražnika smerti rešiti? Naj pogine! Take misli me od začetka obhajajo. Pa berž se mi spremeni. Ravno zato, ko je moj sovražnik, si mislim, ga moram rešiti; ker dobro hočem storiti tem, kteri je meni hudo storil. In tako potegnem čolnič k kraju in rešim spločiga nesrečno smerti. — Oče, to slišati, pozabi junaških djanj svojih prejšnjih dveh sinov, in zavpije, rekoč: Ti si nar zlahtniši djanje storil, zakaj kdor svojim sovražnikom dobro stori, on pokaže nar več serčno pogumnost ali junaštvo. Vzemi torej obljubljeno plačilo, tebi se spodobi. — Kdor sovražniku dobro stori, kaže veliko serčne pogumnosti.

Lepstanski.

Škofja Teržaska in Koperska.

Teržaska škofija, kteri je po zedinjenji Koperska za vselej pridružena, se je po razni potrebi novih časov v meji in v obsegi mnogokrat spremenila. Od nekdanjih časov in do leta 1788 je bilo teržaskimu škofu podložno: Teržasko mesto, danasnje tehantije, Teržaska, Dolinska, Jelšanska, Ternovska, Postojnska v Avstrijski deržavi, Buzeška, in cerkve, Mileška, Osposka, Umagoška v prejšnji deržavi Benečanov. Po zaterti Pičanski škofiji v srednji Istrii, je bila ta Teržaski vdružena v letu 1788, ravno tako tudi tehantije Pazemška iz Porečke, Keršanska, Kastavska iz Pulske škofije; in nasprot Buzet, pod oblastjo Porečkiga škofa, in Mile, so prišli pod Kopersko škofijo;

Umago pod Novograško, zato da bi meje cesarstva tudi meje cerkvene oblasti bile.

Ravno Teržaška škofija, kmalo po tem odstavljena, je bila novi Gradškanski pridružena; pa v letu 1790, jo je cesar Leopold I. zopet z njenimi starimi mejami ustanovil, dobrotljiv do Teržčanov, ker so bili zvesti njemu in Avstrijski hiši.

Ko je bil novi red cerkvene vlade po celi Istrii ustanovljen v letu 1830, so bile Ternovska in Postojnska tehtanja od Teržaške škofije ločene, in so pod oblast Ljubljanske prišle; Buziška je bila Teržaški škofiji poverjena. V letu 1831 je bila vsa Novograška škofija po smrti svojega škofa Teržaški pridružena, tako se je zgodilo, da današnja Teržaška škofija je iz stare Pičanske, Novograške in iz neklih delov Pulske in Porečke. Koperska je bila ravno takrat z novimi mejami po zedinjenji za vselej Teržaški združena.

Sv. Teržaška cerkev je bila zavolj metropolitne oblasti od svojiga začetka Akvilejskemu patriarhu podložna, potem Graškemu od leta 580 skoraj do leta 1000; zopet Akvilejskemu do leta 1752, potem Goriškemu nadškofu. Nekaj časa je bila tudi prosta, to je, sama za se; zadnjič pa, ko je Goriška nadškofija bila zopet ustanovljena, je nji za vselej podvržena. Koperska od leta 1752 je bila podložna Videmskemu nadškofu, kateri je bil namesto zatertiga Akvilejskega patriarha ustanovljen, potem pa Beneškemu patriarhu; od leta 1830 je pod Goriškim nadškofom.

Terst je v sredi I. stoletja vero prejel po poslancih svetiga Hermagora, Akvilejskega, ktero je s pogostim pričevanjem svetih mučencev tistikrat potrdil, ko se je bilo preganjanje kristjanov začelo, in jo je čisto do današnjega dneva ohranil. Nad stolno materjo cerkvijo, zidano v čast Božjo in sv. Marije Device v nebo vzete, se še zdaj čudijo, kakor tudi nad spomini ali kapelicami svetih Justa in Servola, ktere ste bile sčasoma s stolno cerkevjo združene.

Tudi IV. stoletje je Kopri stolno cerkev zidalo v čast Božjo in sv. Marije prečiste Device v nebo vzete, ktera je pa sčasoma bila poderta.

Red Teržaških in Koperskih škofov, kakor tudi zatertih škofij, se začne ob letu 524, ob katerim času, kakor neki terdijo, so bili še le po vsi Istrii škofije ustanovljeni, po skerbi in po trudu sv. Janeza, Rimskiga papeža. Teržaški škofje so bili Kopersko cerkev, ktera je bila po preveliki revščini zaterta ali razdjana, v XI. stoletji v svojo vladu prejel, dokler ni dobila svojiga lastniga pastirja, po perdoblenim premoženji.

Lotar in Hugo, Italijanska kralja, sta Teržaškemu škofu pravice in grajsine v Istrii prostovoljno darovala; v Teržaškem mestu so škofje časno oblast že od nekdaj imeli, ktera je bila sčasoma poglavarjem odstopljena, po vravnanim plačilu, in do časov Marije Terezije so se škofje „knezi Teržaški“ imenovali.

-a-

D o p i s.

Pisanje visokočastitiga O. Salezja Volčiča, velikiga definitorja v Rimu, do visokočastitiga O. Kalista, frančiškanskiga prednika v Ljubljani.

Iz Rima. 15. prosenca 1857. Po hvaležnim in ponižnim poklonu do Milostljivega škofa, in priporočilu ter razodetim spoštovanji do visokočastitiga gospoda prošta, visokočastil gospod definitor tudi vse verle ljubljanske prebivavec prijazno pozdravijo, kateri po njih poprašujejo, in zlasti katerim so dolžni ali spoštovanje ali hvaležnost. Nadalje je rečeno:

Zdaj pa vam bom od pobožnosti pri jasliah in od praznika sv. 3 Kraljev nekoliko naznanil iz poglavitniga katoličanskiga mesta, kakor sim ravno pretečene božične praznike sam vidil, in po nekoliko tudi pripomogel.

I. Hlevce ali štalica, v kateri je bil Zveličar rojen, in priproste jasllice, v ktere je bil od svoje deviške Matere

položen, sta bila sicer v vsi katoliški cerkvi vedno v časti in v bogoljubnim spominu; vendar ima to spodbudno opravilo v Rimu, in sploh po Laškim, marsikaj posebniga, ki bi utegnulo marsikomu mikavno biti. Zveličarjeve jasllice se postavljajo le v nekterih cerkvah, tode kjer jih delajo, jih pa tudi napravijo, de je kaj. K tem cerkvam se štejete samostanska cerkev pri „Ara Coeli“ (nebeški altar), in „S. Francesco di Ripa“ (pri sv. Francišku na bregu), kjer jez stanujem. Te jasllice so v marsikterih rečeh podobne našim Božjim grobam v velikim tednu, vendar so bolj duplinaste (grothenartig) napravljene, nekoliko nižji, pa veliko širji, kakor večji Božji grobi po ljubljanskih cerkvah. Njih obok pred oči stavi nebes in oblake, po katerih je brez števila angelskih podob. Malo nižje je napis: Gloria in excelsis Deo! (čast Bogu po višavah). Spodej so tla, neenake, zdaj višji, zdaj nižji in kotaste. Precej deleč noter v duplini so ubožne jasllice, in v njih je podoba Deteta Ježuska, ki je iz lesa čedno zrezana, v pelnice pavita, z zlatam in dražimi kamni bogato ozalisan, ter na slamo položena. Ob desnici je Marija Mati Božja, ob levici sv. Jožef v premišljevanji, s cvetečo palico v roki; zraven pa volk in oslič. Tla so sem ter tje z zelenimi rušami pokrite, po katerih se obilne ovčice pasejo, druge po travi leže, druge v nebo gledajo, ali proti jasllicam, kaj če se tam godi. Ravno tako je pastirjev velika množica na okrog po kotih, in blizo jasllic, zmed katerih eni novorojeniga Zveličarja na kolenih molijo, drugi mu darov nesejo, drugi imajo oči v nebo vperle, premišljejejo prečudne prikazni in prepevajo Gospodu slavo, drugi na dvojnato pisal piskajo, spet drugi so postavljeni, kako de čedo varujejo. Vse te podobe ljudi in živin niso kje na deskah malane, ampak zgolj postave (statve) in rezljanine. Človeške podobe imajo ali moško velikost, ali pa po okolišinah, dva, tri čevlje, v jutrodeželskim oblačilu. Stene v duplini so olepšane z lubjem, maham in zelenjem. V kakim kotu je napravljen studenec; keršenica vodo zajema, gleda pa ob enim k jasllicam, kaj de neki more biti? Pri sv. Francišku je bila tudi še druga spodnja duplina, v kateri niso bile samo ovce, ampak razne živali so imele prenočevanje. Štalica je bila zlo razsvitljena, in pa tako, de se luči niso vidile, in de je Ježuska sijanje (sajn) obdajalo, ki se je vedno gibalo. Kterikrat, zlasti pri cerkvenih opravilih pred jasllicami, je bil tudi umetni ognj prižgan, kateri se je, v raznih barvah igraje, kaj lepo podal.

Nar lepši so jasllice v dan razglašanja Gospodoviga, ker ta dan se vidijo tudi sv. 3 Kralji s svojimi spremljevalci, tovrno živino in zvezdo. Ta dan Ježusek ni v jasllicah, ampak počiva v naročji svoje matere Marije, in je poln ljubeznjivosti obrnjen proti prihajajočim modrim, jim svojo dopadljivost nad njih živo vero razodeti, in sprejeti njih darove. Sploh imajo rimski umetniki veliko spretnost, napraviti vse prav primerno, prijetno in mikavno. — Vprašal boš, kako de zamore ubožin frančiškansk samostan vse to napraviti in plačati? Zato je vsako leto v adventu posebna bira po mestu, in ker ljudje to jaslično opravilo ljubijo, za nobeno reč tako radi ne dajo milovšine, kakor za jasllice, de naj se prav lepo napravijo.

Med prvo sv. mašo božični praznik o pol noči je Dete Ježusek na velikim altari na stojalcu, za čevlji visokim, pred tabernakelnam, z zagrinjalom (velum m) pokrito. Po sv. maši se nese v procesii med sv. petjem v napravljene jasllice. Po tem pred jasllicami dijakon poje 1. božični evangeli in se opraviijo še neke molitve. Tako ostane Ježusek do sv. 3 Kraljev v obliči ljudstva, le samo ta dan, kakor je bilo rečeno, ga iz jasllic vzdignejo in Marii Device v naročje dajo.

Božični čas vse ljudstvo vré v cerkve, kjer so kake jasllice, se ve, de marsikteri le iz radovednosti, vendar pa njih veliko iz prave pobožnosti in iz hvaležniga spomina do velovečenja Kristusa, Sinu Božjiga. V naši klosterski cer-

kvi, pri sv. Frančišku, je bilo nekatere praznike, zlasti popoldan, toliko ljudstva iz vsih ločin in stanov, da so mogle zavoljo reda vojaške straže postavljene biti.

Nekoliko od jaslje, njim ravno nasproti, se postavi stojalo v podobo prižnice, kake 4 čevlje visoko. Ta lečica je za otročje ogovorčike ali pridige. Navada je namreč, da se nedolžni otroci od kakih 6 do 10 let, po navodu svojih staršev ali učnikov, pred jasljami imajo kratke ogovorčike ali pridige v hvaležnost in počesevanje novorojeniga Odrešenika, zmed katerih so nekatere prav lepe in priserčne. Se ve, da to se godi le popoldanske ure, ob času, ko ni cerkvenih opravil. Ob marsikaterih popoldnevih je bilo do 15 tacihi detinskih pridig, ktere Rimljani posebno radi poslušajo in jih nimajo kakor kako otročijo, temuč vse z resnobo sprejmejo; pri tacihi ogovorčikih je vse po cerkvi tiho in mirno.

Sv. 3 Kraljev dan popoldne se ta pobožnost sklene. Častito duhovstvo pride v cerkveni opravi pred jaslje. Djakon vzame Ježuška Marii z naročja in ga da duhovnu, kateri ima opravilo. Zdaj je procesija po bližnjih ulicah med zvonjenjem, muziko in streljanjem, ter s petjem hvalnice: „Crudelis Herodes, Deum Regem venire quid times?“ (Trinog Herod, kaj se bojiš, ko Bog Kralj prihaja!) Ko se v cerkev vernejo, se nekatere molitve pojó, potlej se od velikiga altarja s podobo Ježuška pričujoče ljudstvo blagoslovi. K sklepu se podoba novorojeniga Odrešenika najpred duhovstvu, potlej pa ljudstvu kuševati daje. Kušujejo se z zagrinjalcam ogernjene nožice. Naslednji dan so bile jaslje odmaknjene. (K. sl.)

Ogled po Slovenskim.

V *lorantinski škofiji* je zakonska sodnija z naslednjim osebštvom: Predsednik g. korar dr. Jak. Stepišnek; svetovavci: gg. korarji: Jož. Rozman, Henrik Hermann, Mih. Pikelj, in dekan Venc. Pagani. Prisodnik: g. korvikari Fr. Kosar. Zagovornik zakona: P. n. g. stolni dekan Kaspar Albrecht. Tajnik g. Matija Jäger.

Razgled po keršanskim svetu.

Za škofa v Kulmu je zvoljen stolni dekan iz Marvica. — Trije cerkveni poglavarji, praški kardinal, olomovski pokroženi viksi škof in bratislavski knez in škof so bili pred kratkim skupaj v Berlinu, in so bili od kralja prav prajudno sprejeti, ki jih je tudi k kosilu povabil. — Znani Adolf Henze, vrednik tednika „Illustr. Sonntagsbl.“ v Lipsii je bil tri tedne zaprt zavoljo spisa v katoliškim duhu „Rom und der Protestantismus“. Za svoje terpljenje iše tolažila v tem, da si bodo bravei njegoviga lista za njegovo razširjanje prizadevali. Ta lepi list, primérin in prijetin zlasti za bolj izobražene deržine, velja samo 45 kr. za četert leta in se dobi pri Giottini-tu v Ljubljani. — Hude reči se slišijo iz Španjolskih Filipinskih otokov, 3500 his je samo v mestu Manilla strašin vihar poderl, v okrogu 8 ur pa po njih do 10 tavžent. — Tudi iz Angleškiga se pripoveduje od hude ferture, ki je požerla bark, da je groza. Že veliko let ni bilo kaj taeiga, kakor to leto; imenuje se nad 80 bark, ki so se potopile, med njimi njih veliko z vsim ljudstvom na njih. — V Benedkah so svitli cesar iz svojiga lastniga prenoženja izročili 18 tavžent lir ondotnim patriarhu za uboge o Božičnih praznikih. Stolni korar v Kremi, prečast. g. Peter Ferré, je zvoljen za ondotniga škofa. —

Drobtine.

Dober nauk preklinovavcam. Nek imeniten poveljnik je duhovnu tožil, da je zapovedovavnimu človeku silo težka reč, dobriemu kristjanu biti, že zato, ker brez

kletvinje se ne dajo njegovi ljudje v redu ohraniti. „Jest pa poznam poveljnika“, reče duhoven, „ki ni klel, vender so ga njegovi ljudje na besedo poslušali“. O povejte mi, častiti gospod, tega človeka, rad bi ga poznal, od njega se moram učiti. — Ta človek je bil tisti stotnik v Kafarnavmu. On je veleval svojim ljudem s kratkimi in ljubeznjivimi besedami. Pridi! je rekel enimu, in prišel je. Pojdi! je rekel drugimu, in šel je. Stori to! je rekel tretjemu, in je storil. Mislim, kar je bile med neverniki — Rimljani — mogoče, da bi se dalo tudi med kristjani doseči. To je bil njegov odgovor.

Zakaj bi Danica tudi ene smešne ne povedala?

V Seibranzerwaldu na Württembergim se je uniga mesca nekaj rezo-smešniga pripetilo. Sajast dimnikar prosi pri nekim kmetu za prenočevanje, kar kmet redko komu odreče. Dimnikar zaspi na terdi klopi pri peči. Ker se je pa peč od zunaj tako ohladila, da je trepetal, jo hoče od znotraj poskusiti, in zleze v peč, kjer je bila žerjavica že pogasnila, vender je bila še gorka. Torej mirno in mogočno kakor kralj zaspi. Bil bi morebiti precej dneva presmerčal, ako bi mu ne bilo na vse zgodaj nekaj muhastiga ponagajalo. Prišel je bil neki rokodelec, ki se mu ni hotlo v merzli sobi delati, torej je mogla keršenica iti peč kuriti. Vzame tedaj zvezčič suhe hoste, jo prižge, in ko po suhih vejah plemen švigne, ga urno v peč potisne. Ona namreč ni vedila, da se je dimnikar v peč vkvartiral. To je bilo za črniga moža vender malo preveč gorko. Še na pol spljoč, ne najde poti iz peči, torej buti obupljivo v modovnice, prebije peč, in z velikim krikom v stanico skoči. Rokodelec, viditi črniga dimnikarja, ki v dimu in ognju med rantačenjem in podiranjem peči venkaj skoči, — od groze poskoči, in misleč, da je živa hudoba iz pekla, in ves preplašen skoz okno skoči. — To je sicer smešna, pa tudi reza dogodka. Vemo namreč peč, ki je veliko nevarniši, kakor ona tam na Württembergim. To je peč hude priložnosti ali nevarnosti greha. Ako bi tako urno bežal, kadar se ima tveja duša opeči, kakor uni dimnikar, bi gotovo vse žive dni nobeniga smertniga greha ne storil, — ako bi se tudi pri tem kterikrat malo v glavo kresnil, nič ne de, — tako bi se gotovo ne, kakor se je uni sajasti črnak.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. P. v G.: Se bo poravnalo. — G. A. M.: Vam so bili listi pošiljani; ako jih pa vender niste prejeli, se bodo mogli nadomestiti. — G. M. Z.: Prejeli in odrajtali. — G. Č.: Hvala! — G. — ff. —: Bo kmalo. —

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

G. Sk. 1 gold. — Z Verhpolja ipavskiga 2 gold. —

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. G. Karl Kuhn, lokalist v pokoji, je 20. t. m. v Novim mestu umrl. R. I. P.!

V goriški nadškofii. G. Jož. Golija v Devini je zvoljen za 1. kaplana, na njegovo mesto pride g. Jak. Miani. G. Jož. Kone gré v Opčeje sela. G. Pet. Seravalle je vzel od nas slovo in se podá v Portogruaro. Umerlje g. Jan. Šuc, verli kaplan v Št. Danielu na Krasu, v 41. letu svoje starosti. R. I. P.!

Opomba. Ker se listi večkrat vdrugeč pošiljajo, v tem pa morebiti naročniki perve zastale prejmejo, so prošeni taki naročniki, tiste liste, ki so odveč s priliko nazaj poslati.